

نکته

مولفه های تعیین کننده در حرکت جهان به سمت جنگ یا رفع تنش

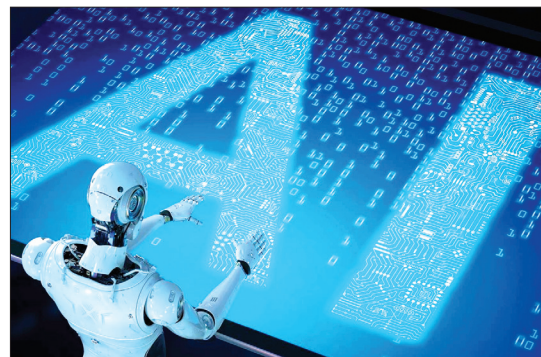
[شهرود] تحولات پرشتاب و عجیب سال ۲۰۲۴ بر چشم انداز محیط بین الملل آثار بسیاری گذاشته است. برآیند تحلیل های اندیشکده ها و نظریه پردازان عرصه روابط بین الملل این است که سال ۲۰۲۵ با ادامه روند پرتلاطم ۲۰۲۴ به سمت تشدید جنگ، خشونت و نظامی گری می رود مگر اینکه معامله های بزرگی برای کاهش تنش در میان کشورهای مختلف که درگیر تنش اند، رخ دهد. ادامه بحران در اوکراین با صدور فرمانده استفاده از موشک های بالستیک آمریکایی علیه عمق خاک روسیه توسط بایدن، تغییر دکترین هسته ای روسیه، زمزمه های استقلال دفاعی اروپا از ناتو با روی کار آمدن ترامپ، اصرار اسرائیل بر ادامه جنگ در غزه و تهدید یمن به تشدید نبرد، تنش ها در شبه جزیره کره و تنگه تایوان، سقوط دولت سوریه و... سبب شده است ترس از گسترش جنگ در اقصی نقاط جهان تشدید شود. بر همین شبن تحلیلگران از احتمال فعال شدن کانال های مذاکراتی میان کشورها با محوریت آمریکا و اروپا برای مدیریت تنش ها در جهان سخن می گویند.

به نظر می رسد محیط کنونی جهان، همان قدر که مستعد تشدید تنش است، دارای زمینه های معامله و کاهش تخصصات نیز هست. علاوه بر عوارض انسانی وحشتناک جنگ ها، هزینه های کمرشکن اقتصادی آن و تاثیر جنگ بر چشم انداز و برنامه های میان مدت و بلندمدت کشورها و قاره ها، سازمان ها و پیمان های جهانی سبب می شود گام هایی در راستای مدیریت تنش و پایان تخصصات برداشته شود و دولت ها در پی معامله هایی برآیند که هر چند مطلوبیت فوق العاده ای ندارد اما ضرورت آن تردید ناپذیر است. جنگ اوکراین اقتصاد اروپا را تحت تاثیر قرار داده و وحشت از روسیه را در میان اهالی قاره سبز افزایش داده است. اسرائیل در غزه به هدف نابودی مقاومت دست نیافته است و مانور قدرت یمن در دریای سرخ و باب المندب در حمایت از غزه، هزینه های حمل و نقل و تجارت را در جهان افزایش داده است. تنش در تایوان و شبه جزیره کره با توجه به پیش بینی ناپذیری نحوه عملیات های چین و کره شمالی، وحشت آفرین است و التهاب در خاورمیانه چنانچه به درگیری هرچه بیشتر ایران و اسرائیل منجر شود، شعله های آن به تمام جهان سرایت خواهد کرد. در چنین شرایطی امکان تحقق معامله های بزرگ برای مدیریت روند پرهزینه کنونی افزایش می یابد مگر اینکه کشورهای مختلف از جمله آمریکا، اروپا و رژیم جعلی صهیونیستی به عرصه کنونی جهان، به عنوان دوره گذاری که نظم آتی و موجودیت آنان در بلندمدت را تهدید می کند بنگردند و تن به معامله و رفع تنش ندهند. رویکرد آمریکای ترامپ، چین و روسیه در حرکت به سمت تنش بیشتر یا معامله برای صلح در سه ماه آتی تعیین کننده این مسئله خواهد بود.

هنگامی که دونالد ترامپ در تاریخ ۲۰ ژانویه تحلیف شود، اختیاراتی برای انتخاب های خاص خواهد داشت؛ در صدر این فهرست روابط پرتنش و ژئوپلیتیک آمریکا با روسیه و چین قرار دارد. در مورد اول، سوال این خواهد بود که با روسیه و ولادیمیر پوتین در چه زمینی بازی کند؟ موضع آمریکا در قبال اوکراین از همین جا ناشی می شود. پیش بینی می شود که ترامپ یک توافق زمین در برابر صلح را با اوکراین پیش ببرد، اما باید دید آیا او مانند بسیاری از روسای جمهور در اولین سال ریاست جمهوری اش تلاش می کند تا روابط با روسیه را از سر بگیرد، یا از اهرم فشار برای مذاکرات راهبردی و برای طرحی برای پیگیری امنیت اروپا استفاده می کند

غیرقابل پیش بینی او چه تاثیری بر نقاط بحرانی کلیدی دریای چین جنوبی، تایوان و کره شمالی خواهد داشت؛ ترامپ با گذر از میان معامله و تقابل، می تواند تنش های موجود با پکن را بر سر تایوان و دریای چین جنوبی تشدید کند یا به همان اندازه، شرکا و متحدان آمریکا در آسیا را بفرود. در حالی که کره جنوبی در حال تجربه فروپاشی داخلی است، چالش کره شمالی در حال تشدید است. کیم جونگ اون بیش از هر زمان دیگری متخاصم به نظر می رسد و هزاران سرباز وفادار خود را برای جنگ برای روسیه علیه اوکراین می فرستد و در عین حال در داخل کشور سلاح های هسته ای تولید می کند. به نظر می رسد با پیشنهاد ترامپ که ممکن است توافق صلح اوکراین با پوتین را دنبال کند، ارتباط بین ایالات متحده، چین، روسیه، کره شمالی و اروپا بیشتر مورد توجه قرار خواهد گرفت. از نظر اقتصادی، سرمایه گذاران و دولت ها منتظر تعرفه های پیشنهادی ترامپ بر چین و پاسخ پکن و دیگر کشورهای وابسته به تجارت منطقه هستند.

فرصتی برای هوش مصنوعی عادلانه تر

در سال ۲۰۲۵، با توجه به اینکه کشورها نیاز فوری به افزایش همکاری های بین المللی را در کنار تنش های ژئوپلیتیکی فزاینده متعادل می کنند، اقدامات بر روی حکمرانی جهانی هوش مصنوعی متمرکز خواهد شد. در ماه فوریه، دولت ها، شرکت های فناوری، دانشمندان و کارشناسان در پاریس گرد هم می آیند تا در مورد چگونگی ایجاد هوش مصنوعی «منافع عمومی» در نشست AI Action Summit بحث کنند. انتظار می رود ریاست GV کانادا که از ژانویه آغاز می شود، بر روی یک رویکرد مشترک فناوری نوظهور تمرکز کند، که می تواند تلاش های OECD و GY را برای پیشبرد توسعه هوش مصنوعی ایمن، مطمئن و قابل اعتماد افزایش دهد. اما فراتر از کنفرانس های سطح بالا، تلاش های دیگری برای تقویت حکمرانی هوش مصنوعی سرعت خواهد گرفت. در طول سال ۲۰۲۵، اجرای پیمان جهانی دیجیتال سازمان ملل متحد و طرح پیشنهادی برای حکمرانی هوش مصنوعی می تواند فرصتی برای قدرت های نوظهور در جهت بازنویسی قوانین و کسب نفوذ بیشتر فراهم کند.

اقتصاد جهانی: آیا ترامپ به پیمان تورم ضربه می زند؟

انتخاب های سیاستی که دونالد ترامپ به عنوان دومین دوره ریاست جمهوری آمریکا انجام می دهد، احتمالاً بر چشم انداز اقتصاد جهانی در ۱۲ ماه آینده تسلط خواهد داشت. اگر او تهدید مبارزات انتخاباتی خود مبنی بر اعمال تعرفه های ۱۰ تا ۲۰ درصدی بر واردات از کشورهای دیگر - و ۶۰ درصدی بر واردات چینی - را دنبال کند، بقیه جهان باید تصمیم بگیرند که آیا با تعرفه های خود مقابله کنند یا به دنبال مذاکره برای یک معامله با آمریکا باشند و یا به احتمال زیاد ترکیبی از هر دو. همراه با اخراج میلیون ها مهاجر غیرقانونی و سیاست مالی انبساطی ترامپ، این امر می تواند منجر به افزایش مجدد تورم آمریکا در سال آینده شود. نحوه واکنش فدرال رزرو هم برای بازارهای مالی داخلی و هم برای دلار بسیار مهم است. همچنین به نظر می رسد که ترامپ بسیار بیشتر از دولت بایدن و اکثر کشورها طرفدار ارزهای دیجیتال خصوصی است. اگر این امر با فشار برای مقررات زبانی از خدمات مالی به ویژه لغو اصلاحات اجرا شده پس از بحران مالی جهانی، همراه شود، می تواند سایر کشورها را مجبور کند تا اقداماتی را برای محافظت از سیستم های مالی خود انجام دهند.

چشم انداز تحولات جهانی در سال ۲۰۲۵

سال معامله های بزرگ یا تنش های بزرگ؟

[راضیه زرگری / فرشته کیانی] با آغاز سال ۲۰۲۵ میلادی، بازار پیش بینی ها درباره چشم انداز آن داغ است؛ از سرنوشت درگیری ها در جهان تا اوضاع اقتصادی، اجتماعی و سیاسی. اسرائیل همچنان آتش جنگ را در غزه شعله ور نگه داشته و چشم انداز آتش بس تاریک است. اندیشکده ها از احتمال بی ثباتی سوریه و تشدید چرخه درگیری با ورود حاکمان جدید می گویند و از اروپایی که در سال جدید در سایه ریاست جمهوری ترامپ، بر امنیت و اقتصادش متمرکز خواهد شد. شکست سیاست های غرب در جنگ اوکراین و افزایش گرسنگی جهانی از دیگر پیش بینی ها برای سال ۲۰۲۵ است.... در مطلب پیش رو از نگاه اندیشکده انگلیسی «چتم هاوس» و «رویترز» به سال پیش روی میلادی بهره گرفته شده است.

خاورمیانه: تداوم حمایت غرب از اسرائیل؛ بی ثباتی در سوریه

بعید است پایان دادن به درگیری خاورمیانه بر برنامه سیاست خارجی ترامپ در سال ۲۰۲۵ سایه بیندازد. با این حال، دولت آینده آمریکا استراتژی منطقه ای خود را حول دو ستون امنیت اسرائیل و مهار ایران تثبیت خواهد کرد. ترامپ حتی اگر از نتایج و بخواهد عملیات نظامی خود در غزه و لبنان را به دنبال آتش بس کاهش دهد، حمایت قاطع خود را از اسرائیل حفظ می کند و به اولویت بندی نیازهای امنیتی آن ادامه می دهد. این رویکرد هیچ راه حل سیاسی ای که به موضوع تعیین سرنوشت فلسطینی ها بپردازد، ایجاد نخواهد کرد. در عین حال، دولت آمریکا به دنبال گفت و گوهایی بلندمدت با عربستان درباره توافق دفاعی با هدف تقویت یکپارچگی امنیت منطقه ای در میان شرکای آمریکا خواهد بود. این توافق مشروط به عادی سازی عربستان و اسرائیل و از دیدگاه ریاض نیز مستلزم حمایت از تشکیل کشور فلسطین است. ترامپ همچنین سیگنال هایی فرستاده مبنی بر اینکه قصد دارد به تحریم ها و فشار حداکثری که سال ۲۰۱۸ پس از خروج از توافق هسته ای (برجام) علیه تهران اعمال کرد، بازگردد. هدف احتمالی این رویکرد حمایت از تغییر حاکمیت در تهران - که هدف اپوزیسیون خارج از کشور است - نیست، بلکه انجام مذاکرات جدید درباره برنامه هسته ای ایران است. با سقوط سریع و غیرمنتظره بنشار اسد، رئیس جمهوری سوریه، در ماه دسامبر، وضعیت انتقال و تغییر سیاسی پیش رو نامعلوم است و بدون تعامل هماهنگ و فرایندهای دیپلماتیک، احتمالاً به جای تشویق به ثبات بیشتر منطقه، چرخه درگیری را تشدید خواهد کرد.

سیاست غرب، اوکراین و جهان غرب را مغلوب روسیه می کند

سیاست غرب برای نگه داشتن اوکراین در جنگ، به جای کمک به پیروزی، این کشور و در نتیجه جهان غرب را به آستانه شکست از روسیه خواهد رساند. کاهش کمک های نظامی، جسور شدن روسیه و ادامه غیبت رهبری در غرب به این معنی است که اوضاع برای اوکراین در سال ۲۰۲۵ بدتر خواهد شد. قابل توجه است که هیچ رهبر غربی فراتر از کشورهای خط مقدم، خواستار پیروزی اوکراین نشده است. این باور در میان رهبران غربی که اوکراین نمی تواند در این جنگ پیروز شود، احتمالاً در سال ۲۰۲۵ فراگیرتر خواهد شد و چرخه کاهش حمایت و تلفات نظامی بیشتر را تغذیه خواهد کرد. خستگی کشورهای کمک کننده غربی و پیروزی های روسیه، بزرگ ترین تهدید برای اوکراین در سال ۲۰۲۵ است. با این حال، اگرچه روسیه در ماه های اخیر پیشرفت های نظامی در اوکراین داشته، اما تحت فشار است، به ویژه از نظر مالی. برخی اقتصاددانان می گویند که پوتین فقط تا ۱۲ تا ۱۸ ماه فرصت دارد تا قبل از اتخاذ تصمیمات سخت داخلی، این مسیر را ادامه دهد.

۳۰۷ میلیون گرسنه در سال ۲۰۲۵ با کوتاهی کشورهای ثروتمند

این یک معادله ساده، اما بی رحمانه است: گرسنگی جهانی رو به افزایش است، در حالی که میزان پولی که کشورهای ثروتمند جهان برای کمک های بشردوستانه به سازمان ملل می دهند، در حال کاهش است. به گزارش «رویترز»، سازمان ملل می گوید در بهترین حالت، می تواند پول کافی برای کمک به حدود ۶ درصد از ۳۷ میلیون نفری که پیش بینی می شود در سال آینده به کمک های بشردوستانه نیاز دارند، جمع آوری کند. این بدان معناست که حداقل ۱۱۷ میلیون نفر در سال ۲۰۲۵ غذا یا کمک های دیگر دریافت نخواهند کرد. سازمان ملل همچنین با جمع آوری ۴۶ درصد از ۴۹.۶ میلیارد دلاری که برای کمک های بشردوستانه در سراسر جهان به دنبال آن بود، سال ۲۰۲۴ را به پایان برد. این دومین سال متوالی است که این سازمان کمتر از نیمی از آنچه را به دنبال آن بود، تهیه کرد. این کمبود، آژانس های بشردوستانه را مجبور به اتخاذ تصمیمات دردناکی کرده، مانند کاهش جیره برای گرسنگان و کاهش تعداد افراد واجد شرایط برای کمک. فشارهای مالی و تغییر سیاست داخلی، تصمیم برخی کشورهای ثروتمند را درباره میزان کمک، تغییر می دهد. از جمله آلمان که کابینه اش کاهش یک میلیارد دلاری در کمک های بشردوستانه را برای سال ۲۰۲۵ توصیه کرده است.

آژانس های امدادی هم از کاهش احتمالی کمک های مالی آمریکا پس از روی کار آمدن ترامپ بیم دارند. از سوی دیگر، چین و هند، در میان پنج اقتصاد برتر جهان، کمتر از یک درصد از کمک های بشردوستانه سازمان ملل را تامین می کنند.

اروپا؛ از نگرانی های امنیتی و اقتصادی تا تزلزل رهبری در اتحادیه

انتخابات بوندستاگ (مجلس فدرال آلمان) آلمان ۲۳ فوریه، سیاست اروپا را در سال ۲۰۲۵ شکل خواهد داد. این انتخابات که به دنبال فروپاشی دولت ائتلافی و انحلال پارلمان، برگزار می شود، باید حیات تازه ای برای رهبری سیاسی آلمان به ارمغان آورد. اقتصاد آلمان - بزرگترین اقتصاد اتحادیه اروپا - برای دومین سال متوالی در سال ۲۰۲۴ منقبض شد و ستون فقرات سنتی اقتصاد این کشور، صنعت خودرو، با چالش مواجه است. دولت جدید باید با این مسائل مقابله و انگیزه جدیدی برای رهبری اتحادیه اروپا و حمایت بیشتر از اوکراین ایجاد کند. فراتر از آلمان، انتظار می رود کمیسیون جدید اروپا اوایل سال ۲۰۲۵، گزارشی درباره دفاع منتشر کند تا رویکردی هماهنگ تر و یکپارچه تر برای امنیت اروپا اتخاذ شود. ناتو مراقب تلاش های اتحادیه اروپاست، اما آنها باید با یکدیگر همکاری کنند تا یک پایگاه صنعتی دفاعی قوی تر در اروپا ایجاد کنند، به ویژه با توجه به انتخاب مجدد دونالد ترامپ و تعهد متزلزل او به امنیت فراتر از آتلانتیک. امنیت اقتصادی اولویت کمیسیون اروپاست، بنابراین اتحادیه اروپا در سال ۲۰۲۵ این استراتژی را دوچندان خواهد کرد، زیرا به دنبال محافظت از خود در برابر تاثیر تنش های تجاری آمریکا و چین با روی کار آمدن دوباره ترامپ است.

برنامه ترامپ؛ توافق زمین در برابر صلح با روسیه و معامله بزرگ با پکن

هنگامی که دونالد ترامپ در تاریخ ۲۰ ژانویه تحلیف شود، اختیاراتی برای انتخاب های خاص خواهد داشت؛ در صدر این فهرست روابط پرتنش و ژئوپلیتیک آمریکا با روسیه و چین قرار دارد. در مورد اول، سوال این خواهد بود که با روسیه و ولادیمیر پوتین در چه زمینی بازی کند؟ موضع آمریکا در قبال اوکراین از همین جا ناشی می شود. پیش بینی می شود که ترامپ یک توافق زمین در برابر صلح را با اوکراین پیش ببرد، اما باید دید آیا او مانند بسیاری از روسای جمهور در اولین سال ریاست جمهوری اش تلاش می کند تا روابط با روسیه را از سر بگیرد، یا از اهرم فشار برای مذاکرات راهبردی و برای طرحی برای پیگیری امنیت اروپا استفاده می کند. رابطه با چین ممکن است در صورت کمتری ترسیم شود؛ اما برای آمریکا، اقتصاد جهانی و ثبات بین المللی، این رابطه مهم تر است. آیا ترامپ تهدید خود مبنی بر اعمال تعرفه های اضافی بر واردات چین را دنبال خواهد کرد و به دفاع از تایوان متمايل خواهد شد یا اینکه در یک معامله بزرگ برای تضمین توافق در اوکراین، در ازای کاهش تعهد آمریکا به تایوان، تلاش خواهد کرد که قدرت نفوذ چین را در شراکت با روسیه کمتر کند؟ چنین توافقی می تواند روابط بین چین، روسیه و آمریکا را در جایگاه بهتر اما با هزینه بالاتری قرار دهد. با توجه به ژئوپلیتیک فعلی، هرگونه آرامش احتمالاً زودگذر خواهد بود.

آسیا و اقیانوسیه: منتظر رویکرد چین در برابر جنگ تعرفه ها

بازگشت دونالد ترامپ به کاخ سفید، در سال ۲۰۲۵ بر فراز آسیا ظاهر خواهد شد. زیرا رهبران منطقه به این فکر می کنند که او تا چه اندازه جنگ تجاری مجدد با چین را دنبال خواهد کرد و دولت